Zadatak 7.

U datom mernom uređaju (indikator sa kazaljkom) predaje se kretanje zupčaste poluge i zupčanika 2, koji je kruto spojen sa zupčanikom 3, a zupčanik 3 je u zahvatu sa zupčanikom 4, koji nosi kazaljku.

Odrediti ugaonu brzinu ω_4 kazaljke ako je kretanje mernog štapa dato jednačinom x=asin(kt), gde su a i k konstantne veličine. Poluprečnici zupčanika su R_2,R_3 i R_4.

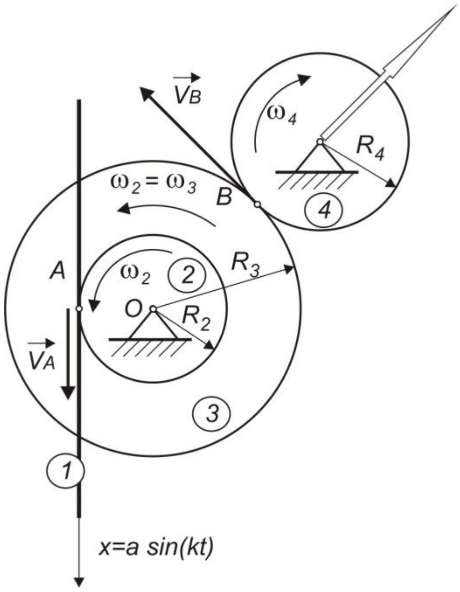

Rešenje:

$$x = a\,sin(kt)$$

$$\dot{x} = akcos(kt) = V_A$$

$$\dot{x} = akcos(kt) = V_A = R_2 \cdot \omega_2$$

$$\omega_2 = \frac{V_A}{R_2} = \frac{\dot{x}}{R_2} = \frac{ak\ cos(kt)}{R_2} = \frac{ak}{R_2}cos(kt)$$

$$\omega_2 = \omega_3 = \frac{ak}{R_2}cos(kt)$$

$$V_B = R_3 \cdot \omega_3 = R_4 \cdot \omega_4$$

$$\omega_4 = \frac{V_B}{R_4} = \frac{R_3 \cdot \omega_3}{R_4} = \frac{R_3}{R_4}\omega_3$$

$$\omega_4 = \frac{V_B}{R_4} = \frac{R_3}{R_4}\frac{\dot{x}}{R_2} = \frac{R_3}{R_4}\frac{ak}{R_2}cos(kt)$$

Zadatak 8.

Kod planetnog mehanizma krivaja OA se obrće ugaonom brzinom ω_o i dovodi u kretanje zupčanik 1, poluprečnika R, koji je uzubljen sa zupčanikom sa unutrašnjim uzubljenjem 2 poluprečnika 3R. Odrediti brzine tačaka M_1 i M_2 zupčanika 1 koji se nalaze na krajevima njegovog prečnika, ako je ugaona brzina zupčanika 2 $\omega_2 = 3\omega_o$

a) Ako su ugaone brzine istog smera

b) Ako su ugaone brzine suprotnih smerova

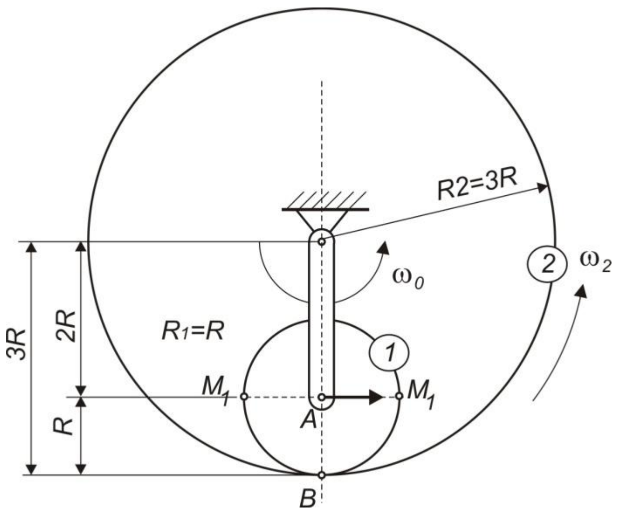

Rešenje:

a) Ugaone brzine su istog smera

Kako se krivaja okreće sa ω_o brzina tačke A tačke krivaje

$$V_A = \overline{OA} \cdot \omega_0 = 2R\ \cdot \omega_0$$

Kako je tačke A i tačka zupčanika 1 okreće sa ω_1 oko pola P_V

$V_A = \overline{PA} \cdot \omega_1$

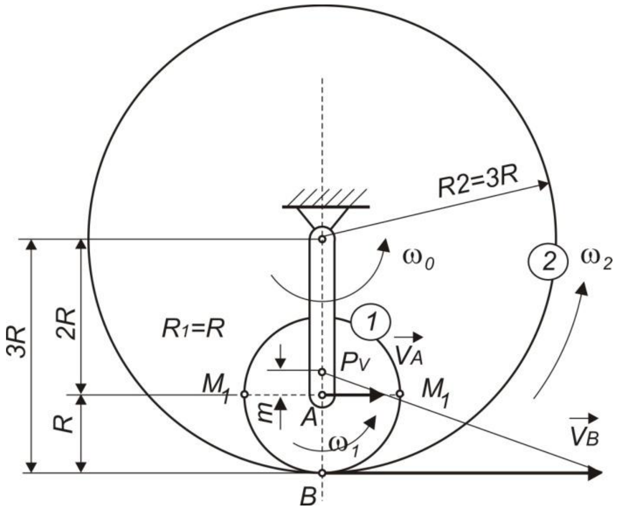

Kako se zupčanik 2 okreće sa ω_1 brzina tačke B zupčanika 2 je

$V_B = \overline{OB} \cdot \omega_2 = 3R\ \omega_2 = 3R\ \cdot 3\omega_0$

Kako je tačke B i tačka zupčanika 1 okreće sa ω_1 oko pola P_V

$V_B = \overline{PB} \cdot \omega_1$

Dobijen je sistem od dve jednačine sa dve nepoznate ω_1 i PB, odnosno AP. Jasno je da je položaj pola na slici:

$$\overline{PB} = R + m, odnosno\ \overline{AP} = m$$

$V_A = \overline{PA} \cdot \omega_1 = m \cdot \omega_1 = 2R \cdot \omega_0$

$V_B = \overline{PB} \cdot \omega_1 = (R + m) \cdot \omega_1 = 3R\ \cdot 3\omega_0$

Ako se oduzmu ove dve jednačine dobija se

$[(R + m) - m] \cdot \omega_1 = 9R \cdot \omega_0 - 2R \cdot \omega_0$

$\boxed{\omega_1 = 7\omega_0}$

Zamenom dobijenog u izraz za V_A

$m \cdot \omega_1 = 2R \cdot \omega_0 \rightarrow \boxed{m = \frac{2R \cdot \omega_0}{7\omega_0} = \frac{2}{7}R}$

Brzine tačaka M_1 i M_2 su jednake jer je ista udaljenost od pola. Sa slike se vidi pravougli trougao MPA

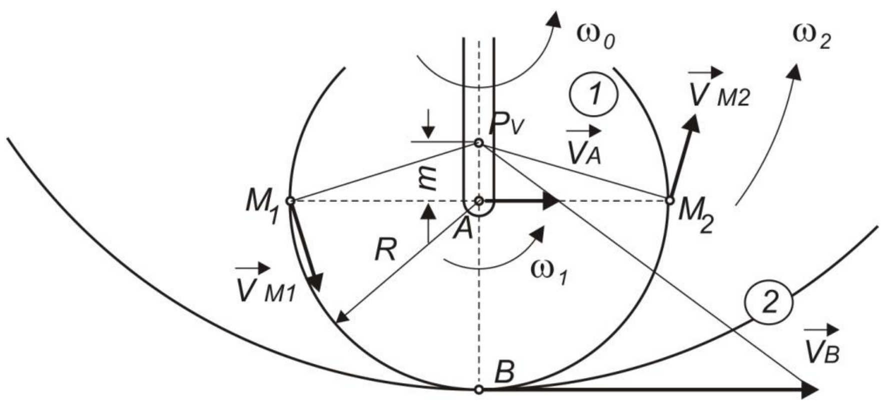

$$\overline{MP} = \sqrt{R^2 + m^2} = \sqrt{R^2 + \left(\frac{2}{7}R\right)^2} = R\sqrt{\frac{53}{49}} = \frac{\sqrt{53}}{7}R$$

$$V_{M1} = V_{M2} = \overline{PM} \cdot \omega_1 = \frac{\sqrt{53}}{7}R \cdot 7\omega_0 = \sqrt{53}R \cdot \omega_0$$

b) Ugaone brzine su suprotnih smerova

Kako se krivaja okreće sa ω_0 brzina tačke A krivaje je

$$V_A = \overline{OA} \cdot \omega_0 = 2R \cdot \omega_0$$

Kako je tačka A i tačka zupčanika 1 okreće se ugaonom brzinom ω_1 oko pola P_V

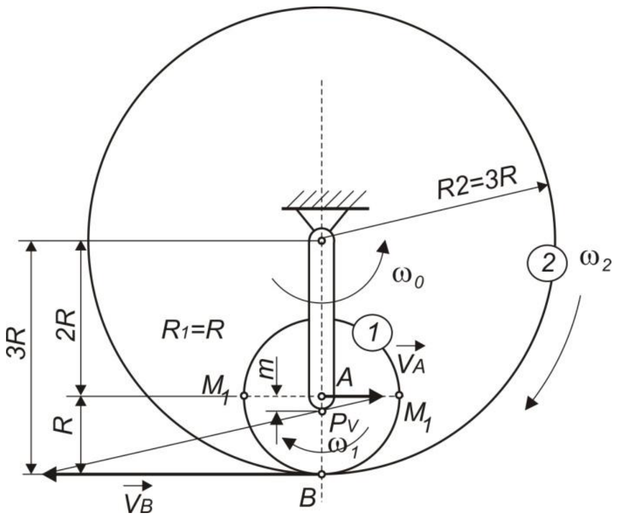

$$V_A = \overline{PA} \cdot \omega_1$$

Kako se zupčanik 2 okreće sa ω_1 brzina tačke B zupčanika 2 je

$$V_B = \overline{OB} \cdot \omega_2 = 3R\ \omega_2 = 3R \cdot 3\omega_0$$

Kako je tačka B i tačka zupčanika 1 okreće se ugaonom brzinom ω_1 oko pola P_V

$$V_B = \overline{PB} \cdot \omega_1$$

Dobijen je sistem od dve jednačine sa dve nepoznate ω_1 i PB, odnosno AP. Jasno je da je položaj pola na slici:

$$\overline{PB} = R - m, odnosno\ \overline{AP} = m$$

$$V_A = \overline{PA} \cdot \omega_1 = m \cdot \omega_1 = 2R \cdot \omega_0$$

$$V_B = \overline{PB} \cdot \omega_1 = (R - m) \cdot \omega_1 = 3R \cdot 3\omega_0$$

Ako se saberu ove dve jednačine dobija se

$$[m + (R - m)] \cdot \omega_1 = 2R \cdot \omega_0 + 9R \cdot \omega_0$$

$$\boxed{\omega_1 = 11\omega_0}$$

Zamenom dobijenog u izraz za V_A

$$m \cdot \omega_1 = 2R \cdot \omega_0 \rightarrow \boxed{m = \frac{2R \cdot \omega_0}{11\omega_0} = \frac{2}{11}R}$$

Brzine tačaka M_1 i M_2 su jednake jer je ista udaljenost od pola. Sa slike se vidi pravougli trougao MPA

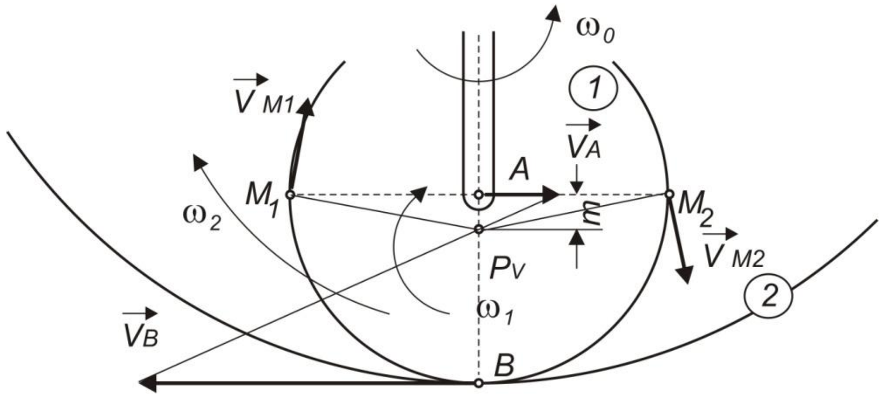

$$\overline{MP} = \sqrt{R^2 + m^2} = \sqrt{R^2 + \left(\frac{2}{11}R\right)^2} = R\sqrt{\frac{121+4}{11}} = \frac{5\sqrt{5}}{11}R$$

$$V_{M1} = V_{M2} = \overline{PM} \cdot \omega_1 = \frac{5\sqrt{5}}{11}R \cdot 11\omega_0 = 5\sqrt{5}R \cdot \omega_0$$

Zadatak 9.

Mehanizam prikazan na slici se sastoji od kružnog cilindra 1 koji se kotrlja bez klizanja po horizontalnoj ravni, štapa AB, 2 i klizača B, 3 koji se kreće po vertikalnoj vođici. Štap je u tačkama A i B zglobno vezan za cilindar i klizač.

U konfiguraciji kao na slici odrediti brzinu i ubrzanje tačke B, ako su poznate ugaona brzina i ugaono ubrzanje kružnog cilindra. ω_o i $\varepsilon_0 = \frac{\sqrt{2}}{2}\omega_0^2$

$$\varepsilon_0 = \frac{\sqrt{2}}{2}\omega_0^2$$

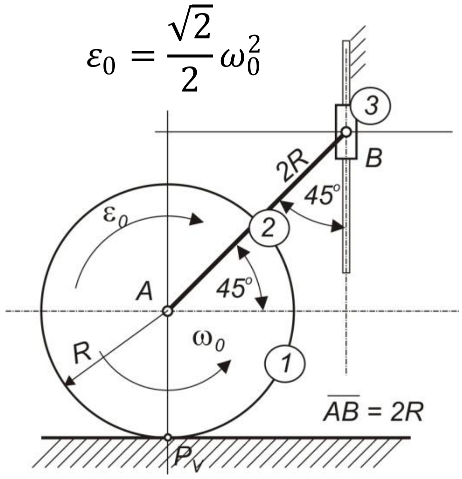

Rešenje:

Kako se kružni cilindar kotrlja sa ω_0 tačka A cilindra se kreće brzinom V_A

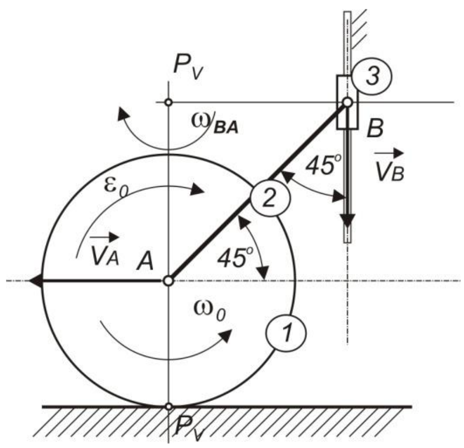

$$V_A = \overline{P_{V0}A} \cdot \omega_0 = R \cdot \omega_0$$

Projekcija brzine tačke A štapa AB na taj pravac i projekcija brzine klizača koja mora biti vertikalna na pravac štapa su jednake

$$V_A \cos 45° = V_B \cos 45°$$

$$\boxed{V_A = V_B}$$

Trenutni pol brzina štapa je u preseku normala na brzine V_A i V_B koji je udaljen od A

$$V_A = \overline{PA} \cdot \omega_{BA} = 2R\frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \omega_{BA} = R\sqrt{2} \cdot \omega_{BA}$$

$$V_A = R \cdot \omega_0 = R\sqrt{2} \cdot \omega_{BA} \rightarrow \boxed{\omega_{BA} = \frac{\sqrt{2}}{2}\omega_0}$$

Ubrzanje tačke A koja se kreće pravolinijski je samo tangencijalno

$$V_A = R \cdot \omega_0$$

$$a_A = \frac{dV_A}{dt} = R \cdot \frac{d\omega_0}{dt} = R\varepsilon_o = R\frac{\sqrt{2}}{2}\omega_0^2$$

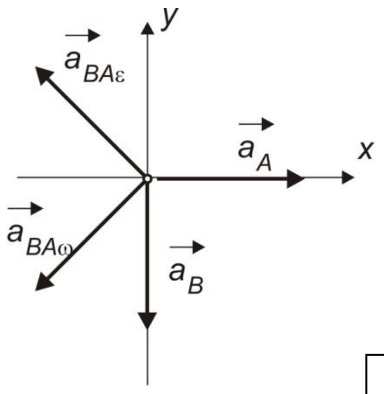

Ubrzanje tačke A koja se kreće pravolinijski suprotnog je smera od brzine zbog pokazanog smera ugaonog ubrzanja u zadatku

$$a_{BA\varepsilon} = 2R \cdot \varepsilon_{BA}$$

$$a_{BA\omega} = 2R \cdot \omega^2{}_{BA} = 2R\left(\frac{\sqrt{2}}{2}\omega_0\right)^2 = R\omega_0^2$$

$$\boxed{\vec{a}_B = \vec{a}_A + \vec{a}_{BA\varepsilon} + \vec{a}_{BA\omega}}$$

Projekcije ubrzanja na ose

$$x: \quad 0 = -a_A + \frac{\sqrt{2}}{2}a_{BA\varepsilon} + \frac{\sqrt{2}}{2}a_{BA\omega}$$

$$y: \quad -a_B = 0 + \frac{\sqrt{2}}{2}a_{BA\varepsilon} - \frac{\sqrt{2}}{2}a_{BA\omega}$$

$$x: \quad 0 = R\frac{\sqrt{2}}{2}\omega_0^2 + \frac{\sqrt{2}}{2}a_{BA\varepsilon} + \frac{\sqrt{2}}{2}R\omega_0^2 \rightarrow a_{BA\varepsilon} = 2R \cdot \varepsilon_{BA} = 2R\omega_0^2$$

$$y: \quad -a_B = 0 + \frac{\sqrt{2}}{2}2R\omega_0^2 - \frac{\sqrt{2}}{2}R\omega_0^2$$

$$\boxed{a_B = \frac{\sqrt{2}}{2}R\omega_0^2}$$

Zadatak 10.

Kod planetnog mehanizma krivaja OA se obrće ugaonom brzinom ω_1 i dovodi u kretanje zupčanik 1, poluprečnika R, koji je uzubljen sa zupčanikom sa unutrašnjim uzubljenjem 2 poluprečnika 4R. Odrediti brzine tačaka B zupčanika 1 koja se nalaze na kraju njegovog prečnika, ako je zupčanik 2 sa unutrašnjim ozubljenjem nepokretan.

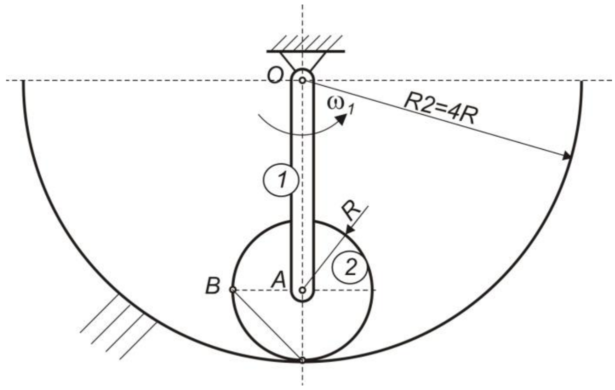

Rešenje:

Kako se krivaja okreće sa $\omega_1$brzina tačke A tačke krivaje

$$V_A = \overline{OA} \cdot \omega_1 = 3R \cdot \omega_1$$

Kako je tačke A i tačka zupčanika 1

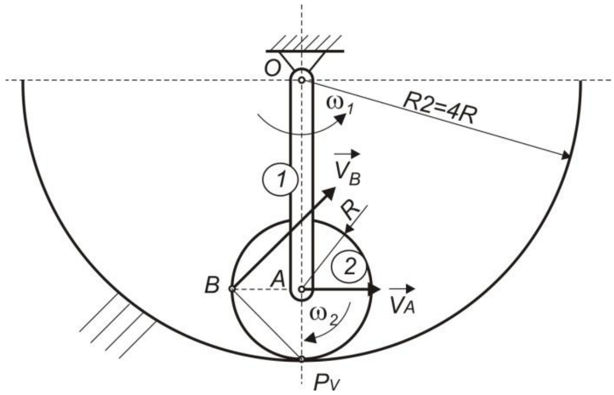

okreće sa ω_2 oko pola P_V jasno je da je položaj pola na slici mesto kontakta zupčanika pa je:

$$V_A = \overline{PA} \cdot \omega_2 = R \cdot \omega_2$$

Ugaona brzina a zupčanika kojom se okreće oko centra A ω_2

$$\omega_2 = \frac{V_A}{R} = \frac{3R}{R} \cdot \omega_1$$

Jasno je da je položaj tačke B na slici :

$$\overline{PB} = \sqrt{R^2 + R^2} = R\sqrt{2}$$

$$V_B = \overline{PB} \cdot \omega_1 = R\sqrt{2} \cdot \omega_1 = R\sqrt{2} \cdot 3\omega_1$$